

## **Omaniku ootused aktsiaseltsile Eesti Vedelkütusevaru Agentuur**

### **Sissejuhatus**

Käesolevasse dokumenti on koondatud riigi kui AS-i Eesti Vedelkütusevaru Agentuur ainuaktsionäri põhilised ootused äriühingu tegevusele.

Eesti Vabariik seab endale kuuluvatele äriühingutele kolm peamist eesmärki:

- tegeleda valitud valdkonnas kasumliku ja efektiivse majandustegevusega, mis tagab äriühingu arengu ja riigile optimaalse ja stabiilse omanikutulu;
- täita riigi poolt kehtestatud strateegilisi eesmärke vastavalt äriühingu suhtes kohaldatavatele seadustele, regulatsioonidele ja arengukavadele;
- olla Eesti äriühingutele heaks eeskujuks heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ning kõrge ärikultuuri poolest.

Riigi poolt seatavate eesmärkide täitmise eest vastutavad äriühingute nõukogud ja juhatused. Erinevate eesmärkide tasakaalustamise ja omaniku huvide harmoonilise ning pikaajalise kaitsmise eest vastutavad äriühingute nõukogud.

AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur klassifikatsioon riigivara seaduse alusel: Valdavalt avalike eesmärkidega äriühing.

Eesti Vabariik omab AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuuri osalust järgmistel kaalutlustel:

- Tagada läbi AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuuri osaluse Eesti Vabariigi vedelkütusevaru moodustamine ja haldamine ning selle uuendamise korraldamine vastavalt vedelkütusevaru seadusele;
- Tagada vedelkütuse varustamisraskuste korral vedelkütusevaru kasutuselevõtmise korraldamine.

Käesolevas dokumendis sisalduvaid riigi kui omaniku ootusi vaatab AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur aktsiate valitseja üle ning ajakohastab neid kord aastas.

### **Strateegilised eesmärgid**

AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur näol on tegemist Eesti Vabariigile strateegiliselt olulise äriühinguga, kelle ülesandeks on Eesti Vabariigi vedelkütusevaru moodustamine ja haldamine ning selle uuendamine.

Omanik seab AS-ile Eesti Vedelkütusevaru Agentuur ülesandeks:

- Eesti Vabariigi 90 päeva vedelkütusevaru moodustamise ja haldamise ning selle uuendamise korraldamise vastavalt vedelkütusevaru seadusele;
- vedelkütusevarude ostu ja müügi ning vedelkütusevaru ladustamise korraldamise;
- riigi vedelkütustega varustamise ja vedelkütuste varustamisraskuste olukorra analüüsimise;
- vedelkütuse varustamisraskuste korral vedelkütusevaru kasutusele võtmise korraldamise;
- koostöö arendamise vedelkütuse müüjate ja teiste riikide vedelkütusevaru organisatsioonidega.

## **Finantseesmärgid**

### Kasumlikkus

Riigi kui omaniku ootus on, et kõik vabal turul opereerivad riigi äriühingud töötavad kasumlikult. Omakapitali hinna (oodatava omakapitali tootluse) määrab Rahandusministeerium oma iga-aastase „Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandega“.

Kasumlikkuse osas tuleb arvestada vedelkütusevaru seaduses sätestatud OSPA rahastamise korraldust, mille kohaselt ettevõtte poolt soetatav kütusevaru kaetakse riigieelarvest varu haldaja osa- või aktsiakapitali suurendamise teel ja varu müügist saadud vahendite arvelt. Ülejäänud kulud (varu haldamiskulud) kaetakse kütuse ettevõtete poolt tasutavast varumaksest. Arvestades, et vastavalt seadusele ei saa ülelaekunud varumakset arvestada jaotamata kasumi hulka, ei pea osaluse valitseja äriühingule optimaalseks oodatavat omakapitali hinda seada.

Kütuse ostuks mõeldud vahendite kasutamisel peab OSPA lähtuma eesmärgist tegutseda kasumlikult ja ühtlasi tagama riigi varude väärtuse säilimise. Vedelkütusevarude roteerimisel peab OSPA parima efektiivsuse saavutamiseks lähtuma otsuste tegemisel turu olukorrast, sh. kütuse hetke- ja tulevikuhindade erinevustest. Ülevarude kasutamisel tuleb eelistada majandamise seisukohast kõige efektiivsemaid lahendusi, mille hulka kuuluvad võimalused varude efektiivseks roteerimiseks ja delegeeritud varude müümiseks.

### Konservatiivsus

Riigi kui omaniku ootus on, et kõik tema omanduses olevad äriühingud teostavad enda majandustegevust keskmisest madalamate riskidega ja konservatiivse kapitalistruktuuriga.

Äriühingud peavad tagama oma tegevuse jätkusuutlikkuse pideva uuendus- ja arendustööga ning vajalike investeeringutega. Investeeringud peab olema võimalik katta äriühingu põhitegevuse rahavoogudest ning riik reeglina omakapitaliinvesteeringuid äriühingutesse ei tee.

Kõik plaanitavad investeeringud peavad olema põhjalikult läbi analüüsitud ning kaasnevad riskid tuvastatud ning arvesse võetud. Optimaalse omakapitali proportsiooni koguvaradest määrab Rahandusministeerium „Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandes“. Kuna AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur tegutseb vastavalt vedelkütusevaru seadusele, mille kohaselt ettevõtte poolt soetatav kütusevaru kaetakse riigieelarvest varu haldaja osa- või aktsiakapitali suurendamise teel ja varu müügist saadud vahendite arvelt, ei pea osaluse valitseja äriühingule optimaalseks kapitalistruktuuri seada.

Kütuste ostul ja müügil tuleb kasutada tehingupoolega seotud riskide maandamiseks asjakohaseid akreditiive ja finantsgarantiisid. Varu roteerimisel tuleb varu müüa turuhinnaga ning tingimusel, et varu müügil ja taassoetamisel on energiatoote hinnarisk asjakohaste finantsinstrumentidega maandatud.

### Efektiivsus

Riigi kui omaniku ootuseks on, et kõik tema omanduses olevad äriühingud teostavad enda majandustegevust efektiivselt, ressursisäästlikult ning inimeste tervisele ja ümbritsevale keskkonnale ohutul viisil. Äriühingud peavad tagama, et keskpikas ajahorisondis nende tulud kasvavad proportsionaalselt kiiremini kui kulud. Äriühingud peavad defineerima enda tegevusvaldkonnale kohased efektiivsusmõõdikud ning püüdlema nende järk-järgulise parandamise poole.

### Omanikutulu

Riigi kui omaniku ootuseks on, et kõik vabal turul opereerivad riigi äriühingud maksavad stabiilset ning ajas kasvavat omanikutulu (dividende). Omanikutulu (dividende) ei jaota need riigi osalusega äriühingud, keda riik ise läbi eelarve toetab (doteerib) ja/või teenust ostab.

Kuna AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur tegutseb vastavalt vedelkütusevaru seadusele, mille kohaselt kaetakse ettevõtte poolt soetatav kütusevaru riigieelarvest varu haldaja osa-või aktsiakapitali suurendamise teel ja varu müügist saadud vahendite arvelt, ei oota Eesti Vabariik äriühingult omanikutulu.

OSPA-lt eeldatakse olenevalt turu olukorrast omanikutulu teenimist läbi varude efektiivse roteerimise ja läbi delegeeritud ülevaru müügi.